

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-214 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 09-57/1391-344
Karar Tarihi : 25.11.2009

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : M. Okan ALPAY, Mehmet ÇETİN

C. ŞİKÂYET EDEN : Şirin Nallıhan Otobüs İşletmesi (Ahmet PARLAK)
Etlık Eski Garajlar No:91 Keçiören/Ankara

20

D. ŞİKÂYET EDİLEN: - Nallıhan İpek Turizm Nakliyat ve Petrol Tic. Ltd. Şti.
Belediye Otobüs Terminali No:2 Nallıhan/Ankara
- Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.
Belediye Otobüs Terminali No:1 Nallıhan/Ankara

E. DOSYA KONUSU: Ankara-Nallıhan arası yolcu taşımacılığı yapan Nallıhan İpek Turizm Nakliyat ve Petrol Tic. Ltd. Şti. (Nallıhan İpek) ile Han-Tur Turizm Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti. (Hantur)'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle; Ankara'nın Nallıhan ilçesinde faaliyet gösteren Hantur ve Nallıhan İpek'in Nallıhan-Ankara güzergâhında hareket saatlerini birlikte belirledikleri, yaptıkları seferlerin gelirlerini ay sonunda paylaştıkları, böylelikle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı eylemlerde buldukları belirtilmekte ve Kurumca gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 28.8.2009 tarih ve 6098 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 23.9.2009 tarih ve 2009-4-214/İİ-09-MOA sayılı İlk İnceleme Raporu, 1.10.2009 tarih ve 09-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 09-43/1107-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 18.11.2009 tarih ve 2009-4-214/ÖA-09-MOA sayılı Öneri Raporu 19.11.2009 tarih ve REK.0.08.00.00-110/411 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 50 **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; şikâyete konu şirketlerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiklerine dair yeterli bilgi ve belge bulunmaması sebebiyle, bu şirketler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- 60 İlgili ürün pazarı, haklarında önaraştırma yürütülen tarafların faaliyetleri dikkate alınarak, "Nallıhan merkezli karayolu ile yolcu taşımacılığı pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Önaraştırma'ya konu şehirlerarası yolcu taşıma şirketlerinin faaliyetlerini Nallıhan merkezli olarak gerçekleştirdikleri göz önüne alınarak, ilgili coğrafi pazar "Nallıhan" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

- 70 Önaraştırma aşamasında yapılan yerinde incelemelerde edinilen bilgi ve belgelere aşağıda yer verilmiştir:

1. Raportörlerin görüştüğü Hantur yetkilisi konuya ilişkin olarak, Rekabet Kurulu'nun aldığı kararlara uyarak Nallıhan İpek'le olan karşılıklı acentelik uygulamasını bitirdiklerini; 16.7.2009 tarihinde Ankara-Nallıhan arası bilet bedelinin eski seviyesi olan 12 TL'ye ulaştığını; Şirin Nallıhan'ı pazar dışına çıkarmak isteseler 12 TL'den daha düşük seviyede bir fiyat uygulayabileceklerini veya şikâyetçinin sefer saatlerinin hemen öncesine ve sonrasına sefer düzenleyebileceklerini; kendilerinin Ulaştırma Bakanlığı'na onaylatılan sefer saatlerini uyguladığını, bunun terminale giriş çıkışlarda kontrol edildiğini ve Ulaştırma Bakanlığı'nın yaptırım uyguladığını belirtmiştir.
- 80 Yetkili ayrıca, İpek Turizm'in mülkiyetinde olan 06 NAZ 52 plakalı aracın mezkûr teşebbüsün D2 yetki belgesi (gezi belgesi) olmaması sebebiyle İpek Turizm ile Hantur arasında kira sözleşmesine konu olduğunu; kiralama işleminin Ulaştırma Bakanlığı'nca onaylandığını; bu çerçevede aracın Hantur'un çalışabildiği bütün hatlarda kullanılabilirdiğini; bu uygulamanın ihtiyaçtan doğduğunu ve sektörde birçok firmanın birbirine kiralık araç verebildiğini ifade etmiştir.
2. İpek Turizm yetkilisi konu hakkında; kendilerinin önerdiği ve Ulaştırma Bakanlığı'nın uygun gördüğü bilet bedelinin 12 TL olduğunu; Şirin Nallıhan'ı pazar dışına çıkarmak isteseler, fiyatı daha düşük tutup söz

09-57/1391-344

90 konusu firmayla aynı saatte otobüs seferi düzenleyebileceklerini; Ulaştırma Bakanlığı'nın onaylamış olduğu sefer saatleri dışında sefer düzenlemeleri durumunda çok ağır cezalarla karşılaşacaklarını; 06 NAZ 52 plakalı aracı D2 yetki belgelerinin olmaması nedeniyle kiraya verdiklerini; söz konusu yetki belgesinin bedelinin olarak 17.340 TL olduğunu, bu maliyeti karşılayamayacaklarını belirtmiştir.

3. Nallıhan Şirin'in vekili Vedat PARLAK konuya ilişkin olarak, şikâyet edilenlerin Rekabet Kurulu'nun 22.4.2009 tarih ve 09-17/383-91 sayılı kararına uymadıklarını; 45 gün süre tanınmasına rağmen hala ihlale son verilmediğini; ihlalin 6 aydır sürdüğünü; bu karara uyulmasını talep ettiklerini söylemiştir.

100 4. Ulaştırma Bakanlığı'nın yayınladığı Karayolu ile Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ uyarınca, 160 km olan Ankara-Nallıhan arası mesafeye ilişkin taban ücret anılan Bakanlık tarafından 12 TL olarak belirlenmiştir.

5. Yerinde incelemelerde elde edilen bilet koçanlarında, teşebbüslerin Ankara-Nallıhan güzergâhına ait bilet bedellerinin aşağıdaki gibi olduğu alınan örneklerden tespit edilmiştir:

Tablo 1: İlgili Pazarda Faaliyet Gösteren Teşebbüslere Ait Bilet Örnekleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Fiyat (YTL)</i>	<i>Tarih</i>
Hantur	Ankara-Nallıhan	12	07.10.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	12	07.10.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	12	27.09.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	12	31.08.2009
Hantur	Ankara-Nallıhan	12	31.08.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	7	07.05.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	18.06.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	8	18.06.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	10	18.06.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	12	23.07.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	12	31.08.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	12	30.09.2009
Nallıhan İpek	Ankara-Nallıhan	12	11.10.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	12	25.09.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	12	30.09.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	12	07.09.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	10	13.07.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	10	03.07.2009

09-57/1391-344

Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	10	06.07.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	7	03.06.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	7	03.06.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	10	14.06.2009
Şirin Nallıhan, A.	Ankara-Nallıhan	7	08.05.2009

6. Yerinde incelemede ilgili pazarda faaliyet gösteren firmaların değişik güzergâhlara ait hareket saatlerini gösterir belgeler elde edilmiştir:

Tablo 2: Ulaştırma Bakanlığı Onaylı Hantur Hareket Saatleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Hantur	Nallıhan-Ankara	06:45
	Nallıhan-Ankara	10:30
	Nallıhan-Ankara	14:30
	Nallıhan-Ankara	17:30
	Ankara-Nallıhan	06:45
	Ankara-Nallıhan	11:00
	Ankara-Nallıhan	14:30
	Ankara-Nallıhan	20:00

110

Tablo 3: Ulaştırma Bakanlığı Onaylı Nallıhan İpek Hareket Saatleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Nallıhan İpek	Nallıhan-Ankara	09:00
	Nallıhan-Ankara	12:30
	Nallıhan-Ankara	14:00
	Nallıhan-Ankara	16:30
	Ankara-Nallıhan	06:45
	Ankara-Nallıhan	11:30
	Ankara-Nallıhan	16:30
	Ankara-Nallıhan	22:00

Tablo 4: Ulaştırma Bakanlığı Onaylı Şirin Nallıhan Hareket Saatleri

<i>Firma</i>	<i>Güzergâh</i>	<i>Hareket Saati</i>
Şirin Nallıhan	Nallıhan-Ankara	07:00
	Nallıhan-Ankara	09:30
	Nallıhan-Ankara	13:00
	Nallıhan-Ankara	17:00

	Ankara-Nallıhan	06:30
	Ankara-Nallıhan	12:30
	Ankara-Nallıhan	15:30
	Ankara-Nallıhan	18:00

J. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK

Şikâyet edilen eylem Nallıhan merkezli faaliyet gösteren Hantur ve Nallıhan İpek otobüs firmalarının uyumlu eylemde buldukları ve hâkim durumlarını kötüye kullandıkları şeklindedir. Bu çerçevede, şikâyetçinin iddiaları ile önaraştırma sürecinde edinilen bilgi ve belgeler iki ana bölümde incelenmiştir.

J.1. Uyumlu Eylem İddiaları

120 Uyumlu eylem iddiaları kapsamında öncelikle fiyat birlikteliği olup olmadığı değerlendirilmiştir. Firmaların uyguladıkları bilet bedelleri genellikle yaklaşık seviyelerde seyretmekle birlikte bazı dönemlerde farklılaşmaktadır. Esasen bu durum karayolu ile yolcu taşımacılığı sektöründe genelde gözlemlenen bir durum olup, bilet bedelleri kısa dönemlerde çok fazla farklılaşmamaktadır. Ayrıca, bilet bedellerinin önceki yıl fiyatı olan 12 TL olması da ilgili pazarda uyumlu eylemden bahsedilme olasılığını azaltmaktadır. Konuyla ilgili olarak, Ulaştırma Bakanlığı da taban fiyatı 12 TL olarak açıklamıştır. Dolayısıyla, olası bir uyumlu eylem durumunda ilgili pazardaki fiyatın, açıklanan taban fiyattan daha yüksek olmasının gerektiği kanaatine varılmıştır.

130 Diğer bir uyumlu eylem iddiası ise sefer saatlerinin şikâyet edilen taraflarca birlikte belirlenmesi hususudur. Konuyla ilgili olarak 06 NAZ 52 plakalı aracın Nallıhan İpek tarafından Hantur'a kiraya verildiği ve söz konusu iki teşebbüsün hareket saatlerini değiştirdikleri ifade edilmektedir. Ulaştırma Bakanlığı onaylı zaman tarifelerinin "Genel Hükümler" başlıklı bölümünde şu ifadeler yer almaktadır:

"...

1- Onaylanan zaman tarifesi dışında taşıma yapılamaz.

2- Bu belgenin aslının terminallerde, yolcuların rahatlıkla görebilecekleri bir yerde asılı olması fotokopisinin yetki belgesinde plakaları yazılı taşıtlarda bulundurulması zorunludur.

140 3- Tarifenin üzerinde her ne şekilde olursa olsun silinti, kazıntı düzeltme vb. yapılamaz.

4- Bu belge yapılacak kontrollerde ilgililere ibraz edilmek üzere temiz düzgün bir şekilde muhafaza edilecektir."

Özetle, Ulaştırma Bakanlığı hareket saatlerini düzenlediği ve kontrol ettiğiinden, söz konusu sistemde meydana gelebilecek bir aksaklık konusunda şikâyetçi Ulaştırma Bakanlığı'na başvurabilecektir. 06 NAZ 52 plakalı araç açısından ise,

ilgili firmanın, yetki belgesi olmaması ve arz fazlası nedeniyle kullanamadığı aracı kiraya vermesi söz konusu olup, bu işlem rekabet ihlaline neden olmamıştır.

J.2. Yıkıcı Fiyat İddiaları

150 Şikâyetçinin bir diğer iddiası ise Hantur ve Nallıhan İpek'in birlikte hareket ederek Şirin Nallıhan'ı pazar dışına çıkarmak niyetinde olmalarıdır. Şikâyet edilen tarafların anlaşarak şikâyet eden Şirin Nallıhan'ı pazar dışına çıkarmasının ve rekabeti kısıtlamasının olasılıklar dâhilinde olduğu söylenebilir. Ancak, 15.4.2009 tarih ve 2009-4-15/ÖA-09-M.O.A. sayılı Öneri Raporu kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden 12 TL seviyesinde olan bilet bedelini ilk önce 8 TL seviyesine çeken tarafın yine şikâyetçi olduğu tespit edilmiştir. Bu noktadan hareketle fiyat seviyesini aşağı çeken tarafın yıkıcı fiyat mağduru olduğunu söylemek mümkün değildir.

160 Öte yandan, ilgili pazarda bugün gelinen noktada bilet bedelinin 12 TL seviyesine gelmesi yıkıcı fiyat iddialarının artık geçerli olmadığına işaret etmektedir. Ayrıca Ulaştırma Bakanlığı'nın ilgili pazardaki taban fiyat ile hareket saatlerini düzenlediği dikkate alındığında, yıkıcı rekabet iddialarının gerçeği yansıtmadığı sonucuna varılmıştır.

K. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.